ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର :

ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଶୋଷକ ଓ ଛେଦକ କୀଟର ଦମନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ୧୦ଲିଟର ଗୋମୂତ୍ର ସହିତ ୩ କି.ଗ୍ରା ନିମ୍ବପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଆତପତ୍ର,୨ କି.ଗ୍ରା ଅମୃତଭଣ୍ଡା ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଡାଳିମ୍ବ ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ପିଜୁଳି ପତ୍ରକୁ, ଭଲରେ ଛେଚିକରି ମିଶାଯାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ଚୂଲୀରେ ଫୁଟାଯାଏ। ପରେ ଏହାକୁ କପଡ଼ାରେ ଛାଣି କରି ଛାଇରେ ରଖାଯାଏ। ୨୪ଘଣ୍ଟା ପରେ ଏହି ଦ୍ରବଣକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ୧୦ଲି ପାଣିରେ ଏହି ଦ୍ରବଣକୁ ୨ଲି. ମିଶାଇ୧ଏକର ଜମିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରଯାଇଥାଏ।

ଅଗ୍ନିଅସ୍ତ୍ର :

ଅଗ୍ନିଅସ୍ତ୍ର ସାଧାରଣତଃ ପତ୍ରମୋଡ଼ା, କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା, ଫଳବିନ୍ଧା ପୋକ ଦାଉରୁ ଫସଲକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ୧୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ୧୦ଲିଟର ଦେଶୀ ଗୋମୂତ୍ର, ୧କି.ଗ୍ରା ଧୂଆଁ ପତ୍ର, ୫୦୦ ଗ୍ରାମ ଲଙ୍କା ଓ ୫୦୦ଗ୍ରାମ ରସୁଣ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ। ଏହିସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ମିଶାଇ ଚୁଲୀରେ ଫୁଟା ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ପରେ ଛାଣି ଛାଇରେ ରଖାଯାଏ। ୨୪ଘଣ୍ଟା ପରେ ଏହି ଦ୍ରବଣକୁ ଫସଲରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ନିମାସ୍ତ୍ର :

ନିମାସ୍ତ୍ର ଫସଲର ଶୋଷକ କୀଟ ଓ ହଳଦିଆ ପୋକ ଆଦି ଦମନରେ ବ୍ୟବହାର କରଯାଇଥାଏ। ୧୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ୫ଲିଟର ଦେଶୀ ଗୋମୂତ୍ର ଓ ୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ଗୋବର ମିଶାନ୍ତୁ। ଏହାପରେ ଏହି ମିଶ୍ରଣରେ ୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ନିମ୍ବ ପତ୍ରକୁ ଭଲଭାବରେ ଛେଚି କରି ମିଶାଇ ଏହାକୁ ଛାଇରେ ରଖନ୍ତୁ। ଏହି ମିଶ୍ରଣକୁ ଦିନକୁ ଦୁଇ ଥର ଭଲ କରି ଗୋଳାନ୍ତୁ। ୨୪ଘଣ୍ଟା ପରେ ଏହାକୁ ଭଲ କପଡ଼ାରେ ଛାଣି ଦିଅନ୍ତୁ। ଏହି ଦ୍ରବଣକୁ ୧ଏକର ଫସଲରେ ଶୋଷକ କୀଟ ଓ ମିଲିବଗ ଆଦିର ଦମନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

ଅମୃତ ପାଣି :

୨୦୦ଲି. ପାଣିରେ ୧୦କିଗ୍ରା ଗୋବର, ୫୦ଗ୍ରା ମହୁ, ୫୦୦ଗ୍ରା ଗୁଡ଼୨୫୦ଗ୍ରା ସୋରିଷ ତେଲ ମିଶାଇ ୧୦ଦିନ ପଚାଇଲା ପରେ ଛାଣି ପାଣି ମିଶାଇ ବ୍ୟବହାର କଲେ ମାଟିର ଗୁଣବତ୍ତା ଓ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ିଥାଏ।

ଦଶପର୍ଣ୍ଣୀ ଅର୍କ

ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଶୋଷକ କୀଟର ଦମନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ। ୨୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ କିଲୋଗ୍ରାମ କରଞ୍ଜ ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଆତ ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଦୁଦୁରା ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ତୁଳସୀ ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଅମୃତଭଣ୍ଡା ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଗେଣ୍ଡୁ ପତ୍ର ସହିତ ୨ କିଲୋଗ୍ରାମ ଦେଶୀ ଗୋବର, ୫୦୦ଗ୍ରାମ କଞ୍ଚାଲଙ୍କା, ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ଅଦା, ୫ କି.ଗ୍ରା ନିମ୍ବ ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ବେଲ ପତ୍ର, ୨କି.ଗ୍ରା କନିଅର ପତ୍ର, ୨ କି.ଗ୍ରା ଧୂଆଁପତ୍ର, ୧୦ଲିଟର ଗୋମୂତ୍ର, ୫୦୦ ଗ୍ରାମ ହଳଦୀ, ୫୦୦ଗ୍ରାମ ରସୁଣ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ।

ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରରେ ୨୦୦ଲିଟର ପାଣି ନିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଏଥିରେ କରଞ୍ଜ, ଆତ, ଦୁଦୁରା ଆଦି ପତ୍ରକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଛେଚିକରି ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ଗୋଟେ ଦିନ ପରେ ମିଶ୍ରଣରେ ଧୂଆଁପତ୍ର, ଲଙ୍କା, ଅଦା, ରସୁଣ ଓ ହଳଦୀକୁ ଭଲରେ ଛେଚିକରି/ଗୁଣ୍ଡକରି ମିଶାନ୍ତୁ। ଏହାକୁ ବାଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଭଲରେ ଗୋଳାଇ ଜାଲି କପଡ଼ାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ରଖନ୍ତୁ। ଏହାର ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏହାକୁ୪୦ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଇରେ ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରତିଦିନ ଏହି ମିଶ୍ରଣକୁ ସକାଳ ଓ ସଞ୍ଜବେଳରେ ଦୁଇଥର ଭଲରେ ଗୋଳାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ଏହି ଦଶପର୍ଣ୍ଣୀ ଅର୍କକୁ ୬ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫସଲରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ। ସାଧାରଣତଃ ୫ ରୁ ୮ ଲିଟର ଅର୍କକୁ ୨୦୦ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ଏକ ଏକର ଫସଲ ପାଇଁବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ।

2025030488

ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି
(Natural Farming)

ସଂପାଦନା
ଡଃ. ଜୟନ୍ତ କୁମାର ପତି
ବରିଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ
ବିଷୟବସ୍ତୁ
ଶ୍ରୀ ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ପ୍ରଧାନ, ସମରେନ୍ଦ୍ର ବରାଳ, ଶ୍ରୀମତୀ ଅନୁଭା କୁଜୁର୍
କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସହାୟତା: ଶ୍ରୀ ସୋମଦତ୍ତ ମହାନ୍ତି

କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ରାଉରକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼-୨
ହକିଛକ, ପାନପୋଷ, ରାଉରକେଲା- ୭୬୯୦୦୪, ଫୋନ: ୦୬୬୧-୨୯୧୦୨୩୪
E-mail: kvksundargrah2.ouat@gmail.com, www.kvksundargarh2.org

ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

୧୯୭୦ ଦଶକରେ ହୋଇଥିବା ସବୁଜ ବିପ୍ଳବରେ ଆମେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବା ସହ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟସାର ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲା। ଫଳତଃ ମାଟିରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ରାସାୟନିକ ସାରର ବ୍ୟବହାର ବଢ଼ିବାକୁଲାଗିଲା ଏବଂ ମାଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଅବନତି ଘଟିବା ସହ ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଉପରେ ନାକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲା। ମାଟିରେ ଥିବା ଜୈବିକ ଅଂଶ, ଅଣୁଜୀବସଂଖ୍ୟା, ଜଳ ଧାରଣ କ୍ଷମତା ହ୍ରାସ ସହ ଜଳ ସ୍ରୋତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେଲା। ପରିବେଶର ସନ୍ତୁଳନ ବିଗିଡ଼ି ଯିବାରୁ ରୋଗ, ପୋକ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲାଏବଂ ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ରାସାୟନିକ କୀଟନାଶକବ୍ୟବହୃତ ହେଲା। କୀଟନାଶକର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଲାଭକାରୀ କୀଟମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତି କଲା। ରାସାୟନିକ ସାରର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର କାଳକ୍ରମେ ପଶୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା କମ୍ କଲା ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ମାଟି, ଜଳ, ବାୟୁ ଆଦିସବୁ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେବା ସହ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କଲା।

ଏହି ତଥାକଥିତ ଆଧୁନିକ କୃଷି ବା ରାସାୟନିକ କୃଷିଜନିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବେଶଗତ କ୍ଷୟକ୍ଷତିକୁ ଆମେ 'ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି' ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ଭରଣା କରିପାରିବା। ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷିକୁ ଖର୍ଚ୍ଚବିହୀନ ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି ବା ଶୂନ୍ୟ ବଜେଟ ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥାଏ। ଏହା ଚାଷୀଭାଇମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଅମଳ, ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରାସାୟନିକ ମୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ, ମୃତ୍ତିକାର ଉର୍ବରତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି।

ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି କାହିଁକି କରିବା ?

ପ୍ରାକୃତିକ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଓ ଉଦ୍ଭିଦର ସଂରକ୍ଷଣ, ପରିବେଶର ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା, ମୃତ୍ତିକାର ଉର୍ବରତା ଏବଂ ଜୈବ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବୃଦ୍ଧି, ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନର ବିବିଧତା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିବା, ଜମି, ଆଲୋକ, ବାୟୁ ଓ ଜଳର ଉପଯୋଗ, ମାଟିରେଥିବା ଉପକାରୀ କୀଟ ଓ ରୋଗର ଜୈବିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଦେଶୀ ପଶୁକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା, ସ୍ଥାନୀୟ ପଦାର୍ଥର ବ୍ୟବହାର, ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ କରିବା, କୃଷକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ସୁଧାରିବା ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ପୁଷ୍ଟିଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି ଜରୁରୀ। ଆମ ଦେଶରେ ଶୂନ୍ୟ ବଜେଟ୍ ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷି ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରେ ବୀଜାମୃତ, ଜୀବାମୃତ, ଆଚ୍ଛାଦନ ଓ ବାପ୍ସାକୁ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଉଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ କମ୍ପୋଷ୍ଟ, ହାଣ୍ଡିଖତ, ଖଜରା, ମ୍ୟାଜିକ୍ କମ୍ପୋଷ୍ଟ, ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତ୍ର, ଅଗ୍ନିଅସ୍ତ୍ର, ନିମାସ୍ତ୍ର, ଅମୃତ ପାଣି, ପଞ୍ଚଗବ୍ୟ, ମିଶ୍ରିତ ଚାଷ ଓ ଫସଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରାକୃତିକ କୃଷିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ବୀଜାମୃତ

ବିହନ ଜନିତ ବା ମୃତ୍ତିକା ଜନିତ ରୋଗରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ବିହନ ଉପଚାର କରିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ବୀଜାମୃତ ସାଧାରଣତଃ ମଞ୍ଜି କିମ୍ବା ଫସଲର ରୋପଣ ସାମଗ୍ରୀର ବିଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ। ଏହାର ଉପଚାର ଦ୍ୱାରା ରୋପଣ ସାମଗ୍ରୀ ରୋଗ ଓ ପୋକମୁକ୍ତ ହେବା ସହ ଏହାର ଅଙ୍କୁରଣ କ୍ଷମତାରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ।

ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ

୨୦ଲିଟର ପାଣିରେ ୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ଦେଶୀ ଗାଈ ଗୋବର, ୫ଲିଟର ଗୋମୂତ୍ର, ୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ପାଣିରେ ଗୋଳା ହୋଇଥିବା ଚୂନ ଓ ଏକ ମୁଠା ବରଗଛବା ଉଈ ହୁଙ୍କା ତଳ ମାଟିକୁ ଭଲରେ ମିଶାଇ ଗୋଟିଏ ରାତି ପାଇଁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବେ। ଏହା ପରେ ଏହି ତରଳ ଦ୍ରବଣକୁ ମଞ୍ଜିରେ ଗୋଳାଇ ସୁଖାଇ ଦେବେ ଏବଂ ଏହା ପରେ ଏହି ମଞ୍ଜିକୁ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ।

ଜୀବାମୃତ

ଏହା ମାଟିରେ ଜୈବିକ ଦକ୍ଷତା ବଢ଼ାଇବା ସହ ଫସଲକୁ ପୋଷକ ପଦାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। ଏହା ମାଟିରେ ଥିବା ଅଣୁଜୀବ/ସୂକ୍ଷ୍ମଜୀବ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ। ଏହା ଜିଆମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତି କରେନାହିଁ ଯଦ୍ୱାରା ଜିଆମାନେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ମାଟିରେ ସୁଚାରୁପେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥାନ୍ତି। ଏହା ମଧ୍ୟ ଫସଲର ରୋଗ/ପୋକ ପ୍ରତିରୋଧକ ଶକ୍ତି ବଢ଼ାଇଥାଏ।

ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଣାଳୀ

ଏକ ବ୍ୟାରେଲ୍‌ରେ ୨୦୦ ଲି. ପାଣି ନେଇ ସେଥିରେ ୧୦ କିଗ୍ରା ଦେଶୀ ଗାଈ ଗୋବର ଓ ୫-୧୦ ଲି. ଗୋମୂତ୍ର ମିଶାନ୍ତୁ; ଏଥିରେ ୨ କିଗ୍ରା ଗୁଡ଼, ୨ କିଗ୍ରା ବେସନ ଓ ଗୋଟିଏ ମୁଠା ଗଛ ତଳର ମାଟି ମିଶାଇ ଭଲଭାବେ ଗୋଳାଇ ଛାଇରେ ରଖନ୍ତୁ। ୬ ଦିନ ପରେ ଏହାକୁ ବାହାର କରି ଏହି ଦ୍ରବଣକୁ ୧ ଏକର ଜମିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ। ଜୀବାମୃତକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ମାସରେ ଅତିକମ୍‌ରେ ଥରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦରକାର। ଏହାକୁ ଜଳସେଚନ କରିବା ସମୟରେ ଅଥବା ୧୦% ଜଳୀୟ ଦ୍ରବଣକୁ ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କରାଯାଇପାରେ।

ଘନଜୀବାମୃତ

ଖରାରେ ଶୁଖା ଯାଇଥିବା ୨୦୦କିଗ୍ରା ଗୋବରରେ ୨୦ଲିଟର ଜୀବାମୃତ ମିଶାଇ ୨ଦିନ ଛାଇରେ ରଖାଯାଏ। ତା'ପରେ ପୁଣିଥରେ ଖରାରେ ଶୁଖାଇ ଛାଣି ଦିଆଯାଏ। ଏହାକୁ ଘନ ଜୀବାମୃତ କୁହାଯାଏ। ଏହାକୁ ଏକ ଏକର ଜମିରେ ବ୍ୟବହାର କରିହେବ।

ଆଚ୍ଛାଦନ/ମଲଚିଙ୍ଗ

ମୃତ୍ତିକାକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାଟିରେ ଜଳଧାରଣ ଅଧିକ ହେବାସହ ଘାସ ଦମନ ଓ ଅଣୁଜୀବଙ୍କ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ। ଆଚ୍ଛାଦନ ସାଧାରଣତଃ ତିନି ପ୍ରକାରର।

ମାଟି ଆଚ୍ଛାଦନ

ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ମାଟିକୁ ଗଭୀର ଚାଷ ପରିବର୍ତ୍ତେ ହାଲୁକା/ନ୍ୟୁନତମ ଚାଷ କରାଯାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମାଟିର ଜଳଧାରଣ କ୍ଷମତା ଓ ବାୟୁ ସଞ୍ଚାଳନରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥାଏ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ କମ୍ ହୋଇଥାଏ।

ଅବଶେଷ ଆଚ୍ଛାଦନ

ଏହି ବିଧିରେ ଜମିରେ ଥିବା ଶୁଖିଲା ବସ୍ତୁ; ଯଥା- ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଫସଲରନଡ଼ା, ପତ୍ର ଆଦି ଦ୍ୱାରା ମାଟିକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖାଯାଏ ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ସୂକ୍ଷ୍ମଜୀବ ଦ୍ୱାରା ବିଘଟିତ ହୋଇ ମାଟିର ଜୀବାଂଶ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ମଧ୍ୟ ବୁଣା ଯାଇଥିବା ମଞ୍ଜିକୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ।

ସଜୀବ ଆଚ୍ଛାଦନ (ଅନ୍ତଃ ଓ ମିଶ୍ରିତ ଫଳ ଚାଷ)

ଏହି ବିଧି ଅନୁସାରେ ମାଟିକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରିରଖିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏଫସଲର ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଅନ୍ୟ ଫସଲ କିମ୍ବା ଦୁଇଟିଫସଲକୁ ମିଶ୍ରିତ ଭାବରେ ଚାଷ କରାଯାଏ। ଫଳସ୍ୱରୂପ ମାଟି ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ଆଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇ ରୁହେ ଏବଂ ଏହା ମାଟିର ଉର୍ବରତା ବୃଦ୍ଧି କରେ। ଏଥିପାଇଁ ପରସ୍ପର ପରିପୂରକ ହୋଇଥିବା ଫସଲ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଦରକାର। ଡାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ, ଛାଇରେ ବଢ଼ିପାରୁଥିବା ଫସଲ ଆଦିକୁ ଏଥିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ।

ବାପ୍ସା/ଜଳ ପରିଚାଳନା

ଏହି ବିଧିରେ ଜମିରେ ଅଧିକ ଜଳ ଦେବାକୁ ବାରଣ କରାଯାଇଥାଏ କାରଣ ଅଧିକ ଜଳ ମାଟିରେ ରହିଲେ ଗଛର ଚେର ବୃଦ୍ଧି ଠିକ୍ ଭାବରେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। କମ୍ ଜଳ ଦେବାରୁ ମାଟିରେ ଜଳ ଓ ବାୟୁ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଫସଲ ଚେରର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାରେ ସହାୟକ ହେବା ସହ ଏହାର ଭଲ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ।

କମ୍ପୋଷ୍ଟ :

ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ଏକ କୁଣ୍ଡରେ ଜମାକରି ଏବଂ ସଢ଼ାଇବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବା ଖତକୁ କମ୍ପୋଷ୍ଟ କୁହାଯାଏ। କମ୍ପୋଷ୍ଟରେ ଜୈବ ଅଙ୍ଗାରର ମାତ୍ରା ଅଧିକ ଥିବାରୁ ଅମ୍ଳୀୟ ମାଟିର ଗୁଣକୁ ସୁଧାରିଥାଏ ଏବଂ ଘାସ ତଥା ମାଟିର ରୋଗକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ।

ହାଣ୍ଡିଖତ :

ଗୋଟିଏ ମାଟି ହାଣ୍ଡି ବା ମାଠିଆ ନେଇ ସେଥିରେ ଗାଈ ଗୋବର ଏକକିଗ୍ରା, ଗୋମୂତ୍ର ୨/୩ ଲିଟର, ନିମ, କରଞ୍ଜ ଓ ଅରଖ ପତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ ୧କିଗ୍ରା ସହ ଦେଶୀ ଗୁଡ଼ ୫୦ଗ୍ରାମ୍ ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ। ହାଣ୍ଡିରେ ଗୋବର, ଗୋମୂତ୍ର ଓ ଗୁଡ଼କୁ ଏକାଠି କରି ସେଥିରେ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଛିଣ୍ଡାଇ ମିଶାଇ ହାଣ୍ଡିର ମୁହଁକୁ ବାନ୍ଧି ଛାଇ ଯାଗାରେ ରଖନ୍ତୁ। ୭ ଦିନ ଉତ୍ପନ୍ନ ଖତକୁ ବୋତଲରେ ରଖି ସେଥିରେ ୫ଲିଟର ଗୋମୂତ୍ର ମିଶାନ୍ତୁ। ଏହାକୁ ପାଣି ୧ଲି.ରେ ୧୫ ମି.ଲି ମିଶାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫସଲରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ।